

Taikus judėjimas už gyvosios gamtos išsaugojimą VŠĮ „Girių inspekcija“

Kodas 306625563, Didlaukio g. 42-8, LT-08330 Vilnius, tel. +37067934089, el.paštas: giriuinspekcija@gmail.com
LT487189900010700257

PASTABOS IR PASIŪLYMAI

2025-03-26

Vilnius

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei

DĖL VIEŠOJO MIŠKININKYSTĖS IR APLINKOS APSAUGOS SEKTORIŲ PROBLEMŲ

Valstybinės institucijos, atsakingos už aplinkos apsaugą ir miškų priežiūrą, dažnai neatitinka visuomenės lūkesčių – vietoj realios gamtos apsaugos vykdomi sprendimai, kurie leidžia iškirsti net ir kelis apsaugos lygius turinčias teritorijas. Dėl įstatymų spragų, darbuotojų atsakingose institucijose trūkumo ir skaidrumo stokos daugelis piliečių nesulaukia pagalbos, kai susiduria su gamtos niokojimu.

Būtent dėl šių priežasčių buvo įkurta VŠĮ „Girių inspekcija“ – siekiant užtikrinti papildomą nepriklausomą kontrolę valstybinėms įstaigoms, kurios prižiūri miškų ir gamtos apsaugą. Mūsų organizacija atstovauja visuomenės ir gamtos balsui, padeda atskleisti pažeidimus ir siekia, kad miškų valdymas būtų skaidrus, atsakingas ir atitiktų teisės aktų, o visų pirma LR Konstitucijos, reikalavimus. VŠĮ „Girių inspekcija“ veikia kaip nešališkas tarpininkas tarp miškų savininkų, valdžios institucijų ir visuomenės.

Per pusantrų metų ištyrėme beveik 100 atvejų, kuriuos pateikė susirūpinę piliečiai, ir galime teigti, kad sisteminės problemos viešajame sektoriuje neleidžia užtikrinti realios miškų apsaugos.

VŠĮ Girių inspekcijos veikla:

- **Miškų apsaugos kontrolė:** VŠĮ „Girių inspekcija“ aktyviai stebi ir fiksuoja galimus miškų kirtimų pažeidimus, ypač saugomose teritorijose.
- **Duomenų rinkimas ir analizė:** VŠĮ „Girių inspekcija“ renka duomenis apie Valstybinės miškų tarnybos (VMT) ir Valstybinių miškų urėdijos (VMU) darbuotojų veiklą, siekdama užtikrinti skaidrumą ir atsakingą gamtos išteklių valdymą.
- **Visuomenės informavimas:** VŠĮ „Girių inspekcija“ informuoja visuomenę apie miškų apsaugos problemas ir pažeidimus, siekdama didinti sąmoningumą ir skatinti aktyvų dalyvavimą aplinkosaugos veikloje.
- **Bendradarbiavimas su institucijomis:** VŠĮ „Girių inspekcija“ aktyviai ieško dialogo galimybių su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba, Aplinkos ministerija, Valstybine miškų urėdija, Valstybine miškų tarnyba ir kitomis institucijomis, aktyviai dalyvauja Aplinkos apsaugos departamento (AAD) tyrimuose kaip nepriklausomi stebėtojai, siekdama užtikrinti miškų apsaugą ir teisės aktų laikymąsi.
- **EB svarbos buveinių apsauga:** Ypač didelį dėmesį skiriame EB inventorizuotų svarbos buveinių apsaugai, kurių didelė dalis neturi apsaugos statuso ir yra naikinamos.

Mūsų pastebėtos viešojo miškininkystės sektoriaus veiklos problemos:

Valstybinė miškų tarnyba:

-Neteisėti leidimai plyniems kirtimams saugomose teritorijose ir darbuotojams netaikoma atsakomybė už nusižengimus (<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2488241/leidima-plynam-kirtimui-simoniui-girioje-isdavusi-v-aldininke-atleista-nuo-atsakomybes>).

- Nenoras dirbti skaidriai. Pavyzdžiui, po šio kreipimosi su prašymu suteikti informaciją apie kirtimų leidimus Natura 2000 teritorijose, ryšium su Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimais nebuvo pateikti tikslūs prašomi skaičiai: <https://giriuinspekcija.lt/wp-content/uploads/2025/03/Kreipimasis-VMT-del-Natura-2000.docx.pdf>, kaip ir šiai užklausei dėl miško grupių: <https://giriuinspekcija.lt/wp-content/uploads/2025/03/Kreipimasis-VMT-del-misko-grupiu.docx.pdf>

- Galimi interesų konfliktai ir neskaidri veikla - <https://giriuinspekcija.lt/wp-content/uploads/2025/03/Kreipimasis-STT-.pdf>. Po VŠĮ „Girių inspekcija“ tyrimų 2025 metais pats Petras Ivinskis paliko užimamas pareigas, o jo vietą užėmė Kristina Stripeikienė, prieš tai dirbusi Aplinkos apsaugos departamente ir tyrusi šį atvejį. Kitas panašus atvejis, kuriame neteisėtos veiklos nei STT nei AAD nepastebėjo - Didžiulio ežero pakrantėje: <https://giriuinspekcija.lt/wp-content/uploads/2025/03/Kreipimasis-del-galimai-neteisetos-ukines-veiklos-ir-kysininkavimo-atveju.pdf>. Šiame dokumente minimame 2024 m. sausio 18 d. VŠĮ „Girių inspekcija“ užfiksuotą pažeidimą tyręs AAD specialistas šiuo metu yra palikęs savo darbo vietą ir tyrimo dokumentai guli stalčiuje.

- Vadovybės krizė ir laikini vadovai - VMT jau kurį laiką neturi nuolatinio vadovo, o ši situacija dar labiau apsunkina atsakomybės užtikrinimą. Niekas nenori užimti šių pareigų, o jei ir atsiranda laikinas vadovas, jis dažniausiai išbūna labai trumpai, palikdamas tik formalius pataisymus ir pakeitimus, kad išvengtų realios atsakomybės.

- Miškų inventorizacijos duomenys, skelbiami M-GIS Geoinformacijos apie miškus žemėlapyje (<https://kadastras.amvmt.lt/portal/apps/webappviewer/index.html?id=42967a7ae33848a6ad8a577a70307607>) ženkliai neatitinka realios situacijos - pavyzdžiui, kirtavietės įtraukiamos į miško žemę. (<https://www.facebook.com/watch/?v=2730430523810970&rdid=M7yKDz3FT7f8RsYG>). Iš oficialiai VMT puslapyje pateikiamos statistikos (<https://amvmt.lrv.lt/lt/atviri-duomenys-1/lietuvos-misku-rodikliai/>) galima susidaryti įspūdį, kad miškų Lietuvoje nemažėja ar net daugėja, bet realybėje sparčiai didėja jaunuolynų ir kirtaviečių plotai, o brandžių miškų mažėja. (https://www.globalforestwatch.org/dashboards/country/LTU/?fbclid=IwY2xjawJRaF5leHRuA2FlbQIxMAABHQd2dzJJDJ_mnRg7Qmas9YYegbj0pgHaRHgjiuWJ8F_JOUufSLLh5ZksLg_aem_vVuGSz1lFu2KmKQs35fYqg)

- Gyvai bendraujant Aplinkos apsaugos departamento darbuotojai teigė, jog pareigūno, ir net ne žemiausios grandies specialisto, atlygis šiuo metu yra 900 eurų (<https://giriuinspekcija.lt/naujienos/pakartotinis-tyrimas-kirtavieteje-telsiu-rajone-nepriklausomu-stebetoju-ataskaita/>), todėl šios pareigos yra ypač nepatrauklios ir dėl to sunku rasti pakankamą skaičių darbuotojų (pavyzdžiui, Kauno regione vienas pareigūnas yra atsakingas už 60 000 hektarų miško). Viešai pateikiami tik duomenys apie vidutinį darbo užmokestį (<https://aad.lrv.lt/public/canonical/1738243506/4207/AAD%20%20Darbo%20u%C5%BEmok%20vid>

[%20%202023%20m_2024_vidurkiai_IV%20%20ketv.pdf](#)). Perklausus AAD komunikacijos skyriaus, kokia yra tiksli atlyginimų amplitudė, buvo pateikta ta pati nuoroda apie vidutinius atlyginimus.

Aplinkos apsaugos departamentas:

- Nepakankamas darbuotojų skaičius ir finansavimas, būtinos įrangos geolokacijai nustatyti trūkumas ir iš to sekantis tyrimų neefektyvumas ir vėlavimas.
- Teisinė painiava ir biurokratiniai trukdžiai.
- Įkalčių slėpimo toleravimas.
(<https://giriuinspekcija.lt/naujienos/pakartotinis-tyrimas-kirtavieteje-telsiu-rajone-nepriklausomu-stebetoju-ataskaita/>)
- Pareigūnų bandymai suklaidinti stebėtojus
(https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02e8iinG88R6AigP9Gia1zdFNMPNheUq4dUGbT9T3iSUQeb9nvoiTsDV5TbnDp5bSI&id=61552810660475&rdid=U1Z23LxgNtpgHQ3O#).

Valstybinė miškų urėdija:

- Nepotizmas - VMT Miško naudojimo ir statistikos skyriuje dirba Kristina Kaubrienė. Jos vyras Valdas Kaubrė vadovauja Valstybinių miškų urėdijai (VMU), o jo veikla kelia didelį miškininkų bendruomenės nepasitikėjimą. Jis kaltinamas autoritariniu valdymo stiliumi, nepotizmu ir plynų kirtimų skatinimu. Nepaisant bendruomenės nepasitenkinimo, aplinkos ministras Simonas Gentvilas pratęsė jo darbo sutartį dar 5 metams.

Aplinkos ministerija:

- Delsimas patvirtinti apsaugą EB svarbos natūralioms buveinėms, inventorizuotoms 2011–2015 m.. Dėl to Europos Komisija yra pradėjusi pažeidimo procedūras Lietuvai.
- Delsimas iš esmės pakeisti Miškų įstatymą iš esmės, kad būtų pasiektas balansas tarp rekreacinių, ekonominių ir ekosisteminių miškų funkcijų ir nepažeistų LR Konstitucijos 53 ir 54 straipsnių
(https://giriuinspekcija.lt/wp-content/uploads/2025/03/2024.09.13.Misku_Istatymo.projektas_VsI-%E2%80%9EGiriu-inspekcija-pastabos.pdf ir <https://www.akoalicia.lt/veikla/2025-03-19-pastabos-misku-istatymui>).

Rekomendacijos:

- Stiprinti VMT ir VMU veiklos kontrolės mechanizmus ir užtikrinti atsakomybę. VMU, kaip už didelę dalį saugomų teritorijų atsakinga įstaiga, turėtų būti tapti ne pelno siekiančia institucija, o indėlio valstybės biudžetui ieškoti tik nemedieninės ekonomikos praktikose.
- Modernizuoti miškų apskaitos sistemą, integruojant palydovinius duomenis ir automatizuojant duomenų perdavimą.
- Užtikrinti inventorizuotų EB svarbos buveinių apsaugos statuso suteikimą ir griežtą jų apsaugą. Europos komisijos nurodymai dėl inventorizuotų buveinių turi būti vykdomi nedelsiant.
- Didinti Aplinkos apsaugos departamento finansavimą, užtikrinti adekvačius atlyginimus ir pakankamą įrangos kiekį, to pasekoje padarant šią darbo poziciją patrauklią ir taip didinant darbuotojų skaičių.

Tikimės, kad ši ataskaita bus naudinga Jūsų veiklai ir prisidės prie efektyvesnės miškų apsaugos ir atsakingo gamtos išteklių valdymo. Jei reikalinga tikslesnė informacija, kreipkitės į mus el. paštu giriuinspekcija@gmail.com

Pagarbiai,

VŠĮ „Girių inspekcija“